

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო
**გარემოსდაცვითი ნებართვისა და სახელმწიფო
ეკოლოგიური ექსპერტიზის დეპარტამენტი**

საქართველო, 380062 თბილისი, ფალიაშვილის ქ. 87. ტელ: 25-20-50; ფაქსი: 29-41-24

სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 5

“25” იანვარი 2000 წ.

1. საერთო მონაცემები

1. პროექტის დასახელება – ნავთობგადასატვირთი და ქიმიური ნივთიერებების გადასატვირთი ტერმინალის დროებითი მცურავი რეზერვუარი
2. პროექტის სტადია – გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში
3. პროექტი შედგენილია – საკონსულტაციო ფირმა “ზენიტ-გამა”-ს მიერ
4. ობიექტის ადგილმდებარეობა – ფოთის ნავსადგური. №1 ნავმისადგომი
5. დამკვეთი – ფოთის პორტის ადმინისტრაცია
6. პროექტი წარმოდგენილია – ფოთის პორტის ადმინისტრაციის მიერ
7. საპროექტო მასალები მიღებულია 27. 12. 1999 წ.

II. ძირითადი საპროექტო ბალანსები

ქ. ფოთის ნავსადგურის ადმინისტრაციის მიერ სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი “ნავთობპროდუქტების და ქიმიური ნივთიერებების გადასატვირთი ტერმინალის დროებითი მცურავი რეზერვუარი“-ს პროექტისა და გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით გათვალისწინებულია №1 ნავმისადგომისა და ნაწილობრივ №2 ნავმისადგომთან მცურავი სარეზერვუარო პარკის, შემდგომში “საწყობის”, განთავსება.

საწყობის მარცხენა ბორტს ნავმისადგომის კედელთან დაჯახებისგან დაიცავს 32 ცალი პირველი კლასის ბურთ-ბალიში, რაც პრაქტიკულად გამორიცხავს ნავმისადგომის კედელთან მის უშუალო კონტაქტს. საწყობის მეორე, მარჯვენა ბორტი, ე.ი. მხარე საიდანაც მოხდება გადასატვირთი მცირე ზომის ტანკერების მიღება, ასევე აღჭურვილი იქნება პირველი კლასის ბურთ-ბალიშებით. საჭიროების შემთხვევაში საწყობს შესაძლებლობა ექნება გადაადგილდეს №1 ნავმისადგომის ბაჟნის გასწვრივ.

საწყობის რეზერვუარების საერთო მოცულობა შეადგენს 32786 მ³-ს და შედგება 33 ნავთობპროდუქტების შესანახი სექციისაგან. სექციები ერთმანეთთან დაკავშირებულია მილსადენებისა და ურდულების სისტემით. მცურავი საწყობის სიგრძე 170 მ-ია. იგი აღჭურვილია ნავთობპროდუქტების გადასატუმბი 8 დიუმიანი მაღალი წნევის ელასტიური მილებით, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს ნავთობპროდუქტების დაღვრის საშიშროებას დღეისათვის №1 ნავმისადგომზე მოქმედ ნავთობპროდუქტების გადასატვირთ დროებით ტერმინალთან შედარებით. საწყობი აღჭურვილია ხანძარსაწინააღმდეგო თანამედროვე სისტემით.

მცურავ საწყობს გააჩნია ავტონომიური ელექტრომომარაგების წყარო. საწყობის ტექნოლოგიური სქემით გათვალისწინებული ნავთობპროდუქტების მიღებისა და ჩატვირთვის სისტემა პრინციპულად განსხვავებულია დღეისათვის №1 ნავმისადგომზე არსებული ნავთობპროდუქტების მიმღები და ჩასატვირთი სისტემისაგან, რადგან უკანასკნელი მიღება-ჩატვირთვას აწარმოებს სქემით ტანკერი-რკინიგზის ვაგონ-ცისტერნა, რაც უსაფრთხოების თვალსაზრისით საკმაოდ ამაღლებულ რისკთან არის დაკავშირებული.

მცურავი საწყობი ასრულებს შუალედურ როლს ნავთობპროდუქტების მიღება-ჩატვირთვის სქემაში, რადგან რკინიგზით ნავთობპროდუქტების მიღების შემთხვევაში მას შეუძლია 32000 მ³ ტვირთის მიღება და შენახვა, რაც იძლევა მაღალი წყალწვის ტანკერების მიღების საშუალებას, ეს უკანასკნელი ამცირებს პორტში შემოსასვლელ ტანკერების რაოდენობას.

მცურავი საწყობის ფუნქციონირება გათვალისწინებულია მხოლოდ ორი წლის ვადით. ორ წელშიწადში ნავთობპროდუქტების ტერმინალის მშენებლობის დასრულება და ექსპლუატაციაში გაშვება არის გათვალისწინებული.

ფუნქციონირების ორი წლის განმავლობაში მცურავი საწყობის რეზერვუარების გარეცხვა-დამუშავება პროექტით არ არის განსაზღვრული, რაც გამორიცხავს მყარი და თხევადი ნარჩენების უტილიზაციის პრობლემას.

გარემოს შესაძლო დაბინძურების მიმართულებიდან რჩება ორი საკითხი:

- ატმოსფერული ჰაერის მოსალოდნელი დაბინძურება ნავთობპროდუქტებში შემავალი ადვილადაქროლად ნაერთთა კომპონენტებით;

- ნავთობპროდუქტების ავარიული დაღვრის შემთხვევაში წყლის შესაძლო დაბინძურება.

წარმოდგენილ მასალაში მოცემულია ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევის შესაძლო წყაროები და გაფრქვეული ნივთიერებების ძირითადი მახასიათებლები. ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის ანგარიში შესრულებულია სპეციალურ კომპიუტერულ პროგრამა "ეკოლოგი"-ს საშუალებით. სამშენებლო ნორმებისა და წესების (სნ და წ 2.04.08 - 87) შესაბამისად სანიტარულ-დამცავი ზონის უმთავრესი განმსაზღვრავი წრფივი პარამეტრი შეადგენს 1000 მ-ს. ქარის ვარდულას გათვალისწინება არ არის აუცილებელი, რადგან ანგარიშით სანიტარული დაცვის ზონის ფარგლებში ზღკ-ს გადამეტებას ადგილი არ აქვს. წარმოდგენილ მასალაში დაანგარიშებულია გარემოზე ზემოქმედების ლიმიტები და შესაძლო ზენორმატიულ ან ავარიულ გაფრქვევების შემთხვევაში გარემოსათვის მიყენებული ზარალის ოდენობა. ატმოსფერული ჰაერის დაცვის ნაწილი მთავრდება რეკომენდაციებითა და დასკვნებით.

წყლის დაცვასთან დაკავშირებით განხილულია ორი მიმართულება. პირველი ეხება მცურავი საწყობიდან ტანკერებში ნავთობპროდუქტების ჩატვირთვისას ან ტანკერებიდან მცურავ საწყობში ნავთობპროდუქტების მიღებისას შესაძლო დაღვრის რისკის შემცირებას და თავიდან აცილებას. აღნიშნულთან დაკავშირებით, როგორც ზევით იყო აღნიშნული, მცურავი საწყობი აღჭურვილია სპეციალური მაღალი წნევის დრეკადი მილებით, რომელთაც გააჩნიათ უკუსარქველები, რაც გამორიცხავს მილების შეერთებების დაზიანების შემთხვევაში ნავთობპროდუქტების დაღვრას, ასევე გათვალისწინებულია პორტის საავარიო სამსახურის მზადყოფნა.

მეორე მიმართულებაა №1 ნავმისადგომზე სარკინიგზო ვაგონებით ტვირთის მიღებისა და გაცემისას ნავთობპროდუქტების შესაძლო დაღვრის შემთხვევაში დაღვრილი ნივთიერებების კაპტაჟი სპეციალური მიმღები არხების საშუალებით. ეს საკითხი გზშ-ს ანგარიშში შედარებით ბუნდოვნადაა ასახული.

გზშ-ს ანგარიშის სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შემდეგ ჩამოყალიბებული შენიშვნები მოცემულია ამ დასკვნის III თავში.

III. შენიშვნები

1. პროექტი შეთანხმდეს საქართველოს საზღვაო ადმინისტრაციასთან, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს შავი ზღვის დაცვის კონვენციურ სამსახურთან, ქ. ფოთის სახანძრო უსაფრთხოების სამსახურთან და ქ. ფოთის სანიტარულ-ეპიდემიოლოგიურ სამსახურთან.
2. გათვალისწინებული და განხორციელებული იქნას სარკინიგზო ვაგონცისტერნების მიმღებ ესტაკადაზე ნავთობპროდუქტების შესაძლო ავარიული დაღვრის შემთხვევაში, დაღვრილი ნავთობპროდუქტების ან ქიმიური ნივთიერებების, ასევე ამ ნივთიერებებით დაბინძურებული წვიმის წყლების ლოკალიზაციისათვის საჭირო ღონისძიებები, რომელიც ითვალისწინებს შესაბამისი მიღგაყვანილობის ან სპეციალური არხების და მიმღები ტევადობების მოწყობას.
3. საბალასტო წყლების გამწმენდი ნაგებობების არ არსებობის გამო ნავთობპროდუქტების გადატვირთვა განხორციელდეს მხოლოდ სეგრირებულ საბალასტო წყლების მქონე ტანკერებში.
4. მცურავ საწყობში ქიმიური ნივთიერებების (პიროლიზური ფისი, იზოპროპილის სპირტი, პროპილენგლიკოლი, დიქლორეთანი და სხვა) მიღება-გადატვირთვა მოხდეს ამ ნივთიერებებისთვის განკუთვნილი რეზერვუარებიდან, რაც თავიდან აიცილებს შეუთავსებად პროდუქტებისათვის საჭირო რეზერვუარების გარეცხვას, ორთქლით დამუშავებას და სხვა საჭირო პროცედურებს.

IV. დასკვნა

ქ. ფოთის ნავსადგურის ადმინისტრაციის მიერ სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი "ნავთობპორტულების და ქიმიური ნივთიერებების გადასატვირთი ტერმინალის დროებითი მცურავი რეზერვუარი"-ს პროექტის განხორციელება შესაძლებელია ამ დასკვნის III თავში მოყვანილი შენიშვნების გათვალისწინების შემთხვევაში.

დროებითი მცურავი რეზერვუარის (საწყობის) ფუნქციონირების ვადა განისაზღვრება ორი წლით ამ დასკვნის გაცემის თარიღიდან.

- ექსპერტები: 1. *მ. გაყა* (თ. ხლონდრძე)
2. *ი. მახვილიძე* (ი. მახვილიძე)
3. *სოფია* (მ. ცოციაძე)
4. *ფოთი* (ი. დოღლაშვილი)
5. *მ. მკვირ* (მ. მკვირავი)

ბ. ა.

გარემოსდაცვითი ნებართვისა და სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის დეპარტამენტის თავმჯდომარე (მოადგილე):

C. მახვილიძე

განყოფილების უფროსი (მთ. სპეციალისტი):

ე. ფიქს

გ.მ.მ. ინსტ 5137